סקר טבע עירוני - ירושלים - קטלוג אתרים

ליפתא

מספר אתר: 99

מכלול טבעי פתוח

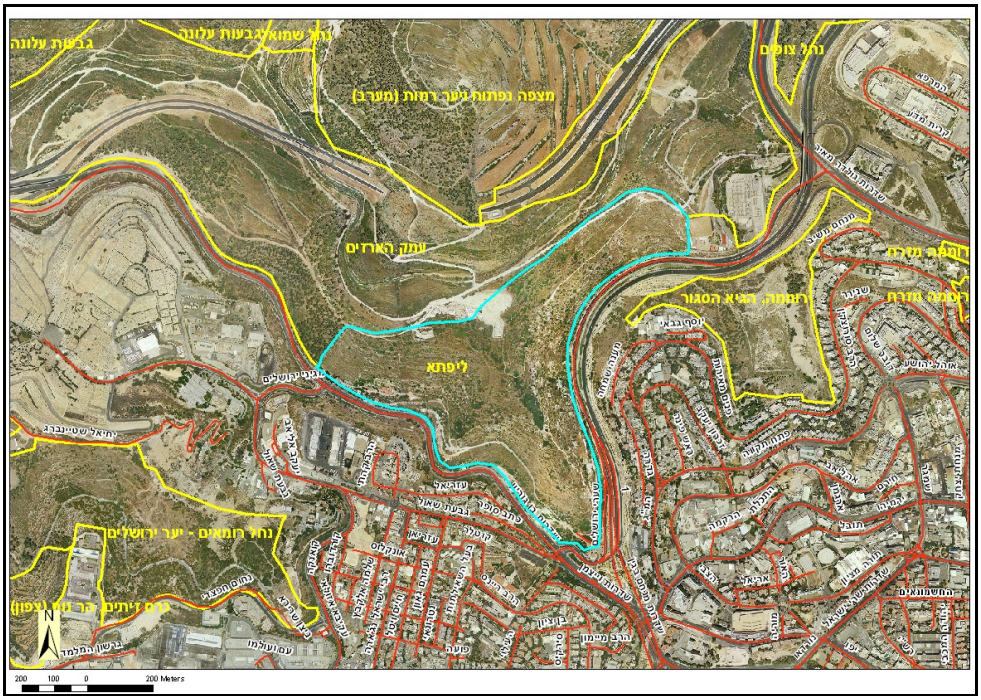

מיקום:

בין צומת הכניסה המערבית לירושלים ועמק הארזים.

רחובות:

מי נפתוח.

שטח בדונם: 439

נ.צ: 218606 / 633722

גבולות:

החלק הדרומי תחום ע"י כבישים ובינוי. מצפון, מזרח ומערב המשך ישיר לעמק הארזים.

אפיון השטח:

כפר נטוש שבמרכזו מעיין, בריכה וניקבה, באפיק וסביב המבנים מגוון עצי בוסתן, צמחיית קירות ותיקה ומרשימה, מצוקים ומערות.

חיבור לאתרים נוספים:	נגישות:
חיבור רצוף ומלא לעמק הארזים ויובליו השונים	האתר נגיש למעבר הולכי רגל
תשתיות קולטות קהל:	**מטרדים ומפגעים:**
שביל הליכה	אשפה, סכנת דריסה של בעלי חיים

סקר טבע עירוני - ירושלים - קטלוג אתרים

ליפתא

מספר אתר: 99

מכלול טבעי פתוח

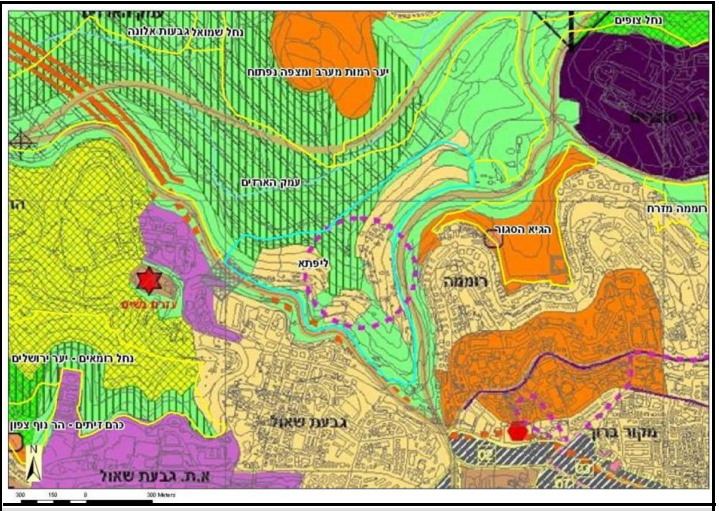

יעוד על פי תכנית מתאר 2000

אזור מגורים, יער, שטח פתוח עם הנחיות מיוחדות, שטח פתוח

צומח

מצאי כללי:

באתר מגוון בתי גידול: טרסות ועליהן עצי בוסתן, חורבות ועליהן צמחיית כתלים מפותחת, מצוקים, מדרונות עם בתה צפופה של סירה קוצנית משולבת במינים של גיאופיטים וחד שנתיים. במרכז האתר מעיין פעיל ובסמוך לו עצי בוסתן וסבך של צמחיית נחל כגון שנית גדולה וערברבה שעירה.

מערכות הצומח ומיקומן:

מצוקים, טרסות עם עצי בוסתן וחורבות מאפיינים את שני צידי הערוץ. מדרונות הבתה הופכים שולטים ככל שמתרחקים מאזור החורבות שהמעיין במרכזו. במעלה הערוץ ובמדרון המערבי עשרות עצי שקד נטועים אשר יוצרים מחזה פריחה מרהיב בעונה.

מיני דגל:	באתר ריכוז של מיני סחלבים, נרקיס מצוי; עצי חורש ובוסתן שונים: תאנה, שקד מצוי, רימון, חרוב, כליל החורש, אלון מצוי ומיש דרומי.
מינים נדירים:	קדד גדול פרי וקדד מצליב הם שני מינים נדירים בירושלים. חשוב גם להזכיר את פריחת תורמוס ההרים ואת הדבורנית הצהובה.

בעלי חיים

מצאי כללי:

אתר צפרות חשוב כל עונות השנה, ובו מגוון ציפורי שיר חובבות בתה נמוכה, סבכים או מים - בתי הגידול הקיימים באתר. באתר ניתן לצפות גם במגוון חרקים, זוחלים ויונקים - בינהם צבי, שועל, דורבן, תן ועוד.

מיני דגל:	צבי ישראלי, דורבן, קיפוד, שועל, תן, כוס החורבות, חוגלה.
מינים נדירים:	חרטומן יערות, נחליאלי זנבתן.

מקורות נוספים:

בלבן ע. (2005), פארק מטרופוליני עמק הארזים - סקירת משאבי טבע והמלצות לתכנון. התחנה לחקר ציפורי ירושלים, החברה להגנת הטבע.
פרומקין ר. (2008), חוות דעת מומחה בנושא ערכיות אקולוגית של מרחב תכנית מצפה נפתוח וסביבתו.

נסקר על ידי: עידו וכטל, אבנר רינות (21.1.09), אורי ערד (10.3.09)

תאריך עדכון אחרון של נתוני הכרטיס: 20/10/2009

סקר טבע עירוני - ירושלים - קטלוג אתרים

ליפתא

מספר אתר:

99

מכלול טבעי פתוח

פנורמה, מבט לצפון מערב

המעיין 05.05.05

מראה כללי 12.03.09

צמחיית כתלים מפותחת 12.03.09

צופית ומציץ סורי 12.03.09

סקר טבע עירוני - ירושלים - קטלוג אתרים

ליפתא

מספר אתר: 99

מכלול טבעי פתוח

	ממצאים	פירוט
1	מרבד פריחה	מדרון ועליו ריכוז של עצי שקד. מחזה פריחה מרהיב בטו' בשבט
2	בוסתן/כרם	שרידי בוסתנים משולבים בחורבות הכפר: שקד, תאנה, חרוב ועוד
3	בתה	בתה ים תיכונית צפופה של סירה קוצנית
4	מעיין	מעיין. מקור מים קבוע לבעלי חיים
5	בית גידול לח	תחת המעיין סבך של צמחייה אופיינית לסביבות מים
6	דו-חיים	במעיין וסביבתו שני מינים של דו חיים: קרפדה ירוקה ואילנית מצוייה
7	יונקים	אוכלוסיית צבי ישראלי, שועל מצוי, תן, דרבן

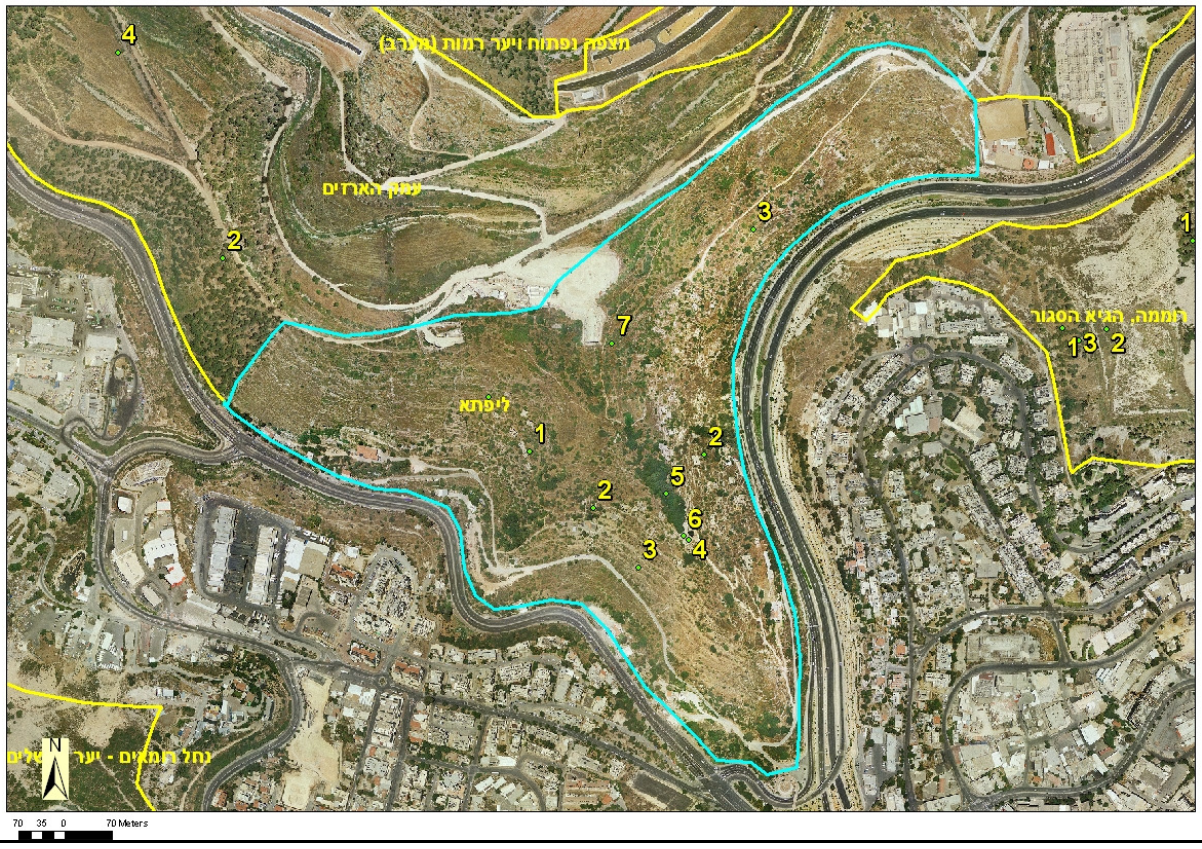

סקר טבע עירוני - ירושלים - קטלוג אתרים

ליפתא

מספר אתר: 99

מכלול טבעי פתוח

רשימת בעלי החיים שנצפו באתר		
שם המין	סיכון אזורי (לפי הספר האדום)	הערכת מצב המין בירושלים
יונקים		
1 דרבן	לא בסיכון	מצוי במערב ומזרח העיר
2 חולד	לא בסיכון	מצוי
3 צבי ישראלי	עתידו בסכנה	שכיח
4 קיפוד מצוי	לא בסיכון	מצוי
5 שועל מצוי	לא בסיכון	מצוי
6 תן זהוב	לא בסיכון	מצוי
עופות		
1 אדום חזה	לא בסיכון	חולף וחורף מצוי מאוד
2 בולבול	לא בסיכון	יציב מצוי
3 בז מצוי	לא בסיכון	יציב מקנן מצוי
4 בזבוז אירופי	חסר מידע	חורף מצוי ואולי מקנן
5 גבתון אדום-מקור	בסיכון נמוך	חולף מצוי, מקנן נדיר מאוד
6 גבתון גנים	לא בסיכון	חולף מצוי
7 גבתון עפרוני	לא בסיכון	חורף מצוי למדי
8 דוחל חום גרון		חולף מצוי למדי
9 דוחל שחור גרון		חורף מצוי
10 דוכיפת	בסיכון נמוך	יציב ומקנן מצוי
11 דרור הבית	לא בסיכון	יציב ומקנן מצוי מאוד
12 דררה	לא הוגדר	יציב ומקנן מצוי
13 זהבן מחלל	בסיכון נמוך	חולף שכיח
14 זמיר הירדן	חסר מידע	חולף מצוי
15 זמיר מנומר	אין מידע	חולף מצוי
16 זרזיר מצוי	אין מידע	חורף מצוי למדי
17 חוגלה	בסיכון נמוך	יציב ומקנן מצוי למדי
18 חוחית	בסיכון	יציבה ומקננת נדירה
19 חטפית אפורה	לא בסיכון	חולף מצוי, מקנן נדיר למדי
20 חטפית לבנת עורף	אין מידע	חולף מצוי
21 חיויאי	לא בסיכון	חולף מצוי, מקנן נדיר
22 חכלילית סלעים	לא בסיכון	חולף וחורף מצוי
23 חכלילית עצים	אין מידע	חולף מצוי
24 חנקן אדום גב	בסיכון נמוך	חולף מצוי
25 חנקן אדום ראש	בסיכון נמוך	חולף שכיח, מקנן נדיר
26 חנקן נובי	בסיכון נמוך	חולף מצוי, מקנן לנדיר
27 חרטומן יערות	אין מידע	חורף לא שכיח
28 חרפי	אין מידע	חורף לא שכיח
29 יונת בית	לא בסיכון	מצויה ביותר
30 ירגזי מצוי	לא בסיכון	יציב ומקנן מצוי
31 ירקון	לא בסיכון	יציב ומקנן מצוי
32 כוס החורבות	בסיכון נמוך	מקנן לא שכיח
33 לבן-חזה	בסיכון נמוך	יציב ומקנן לא שכיח

סקר טבע עירוני - ירושלים - קטלוג אתרים

ליפתא

מספר אתר: 99

מכלול טבעי פתוח

רשימת בעלי החיים שנצפו באתר			
	שם המין	סיכון אזורי (לפי הספר האדום)	הערכת מצב המין בירושלים
34	נחליאלי זנבתן	אין מידע	חולף וחורף מצוי למדי
35	נחליאלי לבן	בסיכון נמוך	חולף וחורף מצוי
36	נץ מצוי	לא בסיכון	מקנן נדיר למדי, חולף וחורף מצוי למדי
37	נקר סורי	לא בסיכון	יציב ומקנן מצוי
38	סבכי החורש	חסר מידע	חולף מצוי
39	סבכי טוחנים	לא בסיכון	חולף מצוי מאוד, מקנן נדיר
40	סבכי קוצים	לא בסיכון	חולף מצוי, מקנן נדיר
41	סבכי שחור כיפה	אין מידע	חולף מצוי מאוד וחורף שכיח
42	סבכי שחור ראש	לא בסיכון	יציב ומקנן מצוי
43	סבראש		חולף וחורף מצוי למדי
44	סיס הרים	לא בסיכון	חולף שכיח
45	סנונית המערות	לא בסיכון	חולף מצוי למדי, מקנן נדיר ל
46	עורב אפור	לא בסיכון	יציב ומקנן מצוי מאוד
47	עורבני	לא בסיכון	יציב ומקנן מצוי
48	עלווית אפורה	אין מידע	חולף מצוי
49	עלווית חורף	אין מידע	חולף וחורף מצוי
50	עלווית לבנת-בטן	לא בסיכון	חולף מצוי
51	פפיון שדות	אין מידע	חורף מצוי
52	פצחן	אין מידע	חורף נדיר למדי
53	פרוש הרים		חורף מצוי למדי
54	פרוש מצוי		חורף מצוי
55	פשוש	לא בסיכון	יציב מקנן מצוי
56	צופית	לא בסיכון	יציב מקנן מצוי
57	צוצלת	לא בסיכון	יציב ומקנן מצוי ביותר
58	קאק	לא בסיכון	יציב ומקנן מצוי
59	קיכלי רונן	אין מידע	חולף וחורף מצוי
60	קנית קטנה	לא בסיכון	חולפת מצויה
61	שחרור	לא בסיכון	יציב מקנן מצוי
62	שיחנית קטנה	לא בסיכון	חולפת מצויה
63	שליו	בסיכון נמוך	חולף מצוי
64	שרקרק מצוי	עתידו בסכנה	חולף מצוי, מקנן נדיר
65	תור מצוי	בסיכון נמוך	חולף שכיח, מקנן לא שכיח
66	תור צווארון	לא בסיכון	יציב ומקנן מצוי
67	תפוחית מצויה	בסיכון נמוך	חורף מצוי מקנן נדיר
זוחלים			
1	חומט גמד	עתידו בסכנה	
2	חומט פסים	לא בסיכון	
3	חרדון מצוי צפוני	לא בסיכון	
4	לטאה זריזה	לא בסיכון	

סקר טבע עירוני - ירושלים - קטלוג אתרים

ליפתא

מספר אתר: 99

מכלול טבעי פתוח

רשימת מיני צומח מוגנים, אנדמיים, נדירים ופולשים

	שם הצמח	סטטוס	אנדמיות	נדירות	הערות
1	אורן ירושלים	מוגן			נטוע אינו מוגן
2	אזוב מצוי	מוגן			
3	אחירותם החורש	מוגן			שתול (טבעי בצפון הארץ)
4	אלה ארץ-ישראלית	מוגן			
5	אלון מצוי	מוגן			
6	אלקנה סמורה		אנדמי למזרח אגן הים התיכון		
7	אספסת קטנה				פולש (טבעי בצפון)
8	אפון קיפח			נדיר	נדיר מאוד באזור י-ם (זיהוי לא ודאי)
9	ברוש מצוי				נטוע (טבעי ונדיר בצפון), מין אדום (בבר)
10	גד השדה			נדיר	
11	גפן				שתול
12	גרניון הפקעות	מוגן			
13	דבורנית דינסמור	מוגן			
14	דבורנית צהובה	מוגן		נדיר	
15	דבקון הזית			אדום - ירושלמי	צמח 'ירושלמי'- שעיקר תפוצתו בארץ היא באזור ירושלים
16	הרדוף הנחלים				שתול + טבעי
17	זית אירופי				נטוע
18	זמזומית מצויה		אנדמי לישראל ולסוריה		
19	זמזומית סגולה		אנדמי לישראל ולסוריה	נדיר	
20	חוגית תמימה			אדום - ירושלמי	צמח 'ירושלמי': נדיר בארץ, נפוץ בירושלים
21	חמציץ נטוי				פולש
22	חסרף מזרחי			נדיר	
23	חצב מצוי	מוגן			
24	חרוב מצוי	מוגן			שתול+טבעי

סקר טבע עירוני - ירושלים - קטלוג אתרים

ליפתא

מספר אתר: 99

מכלול טבעי פתוח

רשימת מיני צומח מוגנים, אנדמיים, נדירים ופולשים

	שם הצמח	סטטוס	אנדמיות	נדירות	הערות
25	חרשף מצוייץ		אנדמית לישראל ודרום לבנון		
26	יערה איטלקית	מוגן			
27	כדן סגול			נדיר	
28	כליל החורש	מוגן			נטוע +טבעי
29	כלנית מצויה	מוגן			
30	כפיות שעירות			נדיר באזור י-ם	
31	כרכום חורפי	מוגן	אנדמי לישראל ולסוריה		
32	לוענית גדולה		אנדמי לישראל ולסוריה		
33	לוף ארץ-ישראלי		אנדמי לישראל ולסוריה		
34	לנטנה ססגונית				פולש
35	מורית גדולה			נדיר	
36	מלקולמיה הררית			נדיר	
37	מרוות יהודה		אנדמי לישראל ולסוריה		
38	מרוות ירושלים		אנדמי לישראל ולסוריה		
39	נוניאה פלשתית		אנדמי לישראל		
40	נרקיס מצוי	מוגן			
41	סחלב אנטולי	מוגן			
42	סחלב הגליל	מוגן			
43	סחלב פרפרני	מוגן			
44	סתוונית היורה	מוגן			
45	עוזרר קוצני	מוגן			
46	עכנאי יהודה		אנדמי לישראל ולסוריה		
47	פרג זיפני			נדיר	
48	צבר מצוי				שתול

סקר טבע עירוני - ירושלים - קטלוג אתרים

ליפתא

מספר אתר: 99

מכלול טבעי פתוח

רשימת מיני צומח מוגנים, אנדמיים, נדירים ופולשים				
שם הצמח	סטטוס	אנדמיות	נדירות	הערות
49 צתרה ורודה	מוגן			
50 קדד גדול-פרי			נדיר באזור י-ם	
51 קדד מצליב			נדיר באזור י-ם	
52 קורנית מקורקפת	מוגן			
53 רימון מצוי				נטוע
54 רקפת מצויה	מוגן			
55 שום גבוה	מוגן			
56 שיטה כחלחלה				פולש
57 שערור שעיר		אנדמי לישראל ולסוריה		
58 שקד מצוי	מוגן			נטוע+טבעי